

Etäopetuksen laatusuositukset

Etäopetuksen laatusuosituksen tausta-ajatus on avata erityisesti oppilaan, huoltajan ja opettajan oikeuksia ja roolia etäopetuksessa. Kun roolit on jaettu oikein, kenenkään ei tarvitse yksin pystyä kaikkeen ja jokaiselle jää mahdollisuus pitää omasta jaksamisestaan huolta.

OPPILAAN OIKEUDET

- Oppilaalla on oikeus saada opettajalta päivittäin tukea oppimiselleen.
- Perusasteella oppimisen keskeinen laatutekijä on opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus. Etäoppimisessa vuorovaikutus on monin tavoin haastavampaa, mutta vähintään yhtä tärkeää kuin luokkatyöskentelyssä. Oppilaalla on etätyöskentelyn aikana oltava tunne siitä, että opettaja on hänen tukena päivittäisessä koulutyöskentelyssä ja oppilas on edelleen koululuokkansa jäsen.
- Oppilaalla on oikeus jutella opettajan kanssa ja saada sanallista palautetta työskentelystään.
- Opetusta voidaan toteuttaa verkon välityksellä joko synkronisesti eli samanaikaisesti tai ajasta ja paikasta riippumattomasti eli asynkronisesti. Asynkronisessa opetuksessa opettaja lähettää tehtäviä, nauhoittaa opetusvideoita ja oppilas tekee ne ajankohtana, joka parhaiten sopii hänelle. Kummassakin tapauksessa oppilaan on saatava oppimiseensa liittyvää tukea ja palautetta. Asynkronisessa työskentelyssä palaute voi perustua yhdessä laadittuun matriisiin, kommentointiin tai vaikkapa video- tai äänipalautteeseen.
- Oppilaalla on oikeus tuntea kuuluvansa luokkayhteisöön.
- Etäopetus hyötyy verkko-opetuksesta, mutta perusasteella on syytä käyttää paljon sellaisia tehtäviä, joiden tekeminen saa oppijat liikkeelle ja pois tietokoneruudun äärestä. Tehtävä voi olla esimerkiksi adjektiivien kertaaminen tekemällä omaa lemmikkiä kuvaileva videoleike. Myös kuvataiteen, biologian postereiden tai vihkotyön sähköinen dokumentointi onnistuu puhelimella valokuvaten. Suurimmalla osalla Suomen peruskoululaisista on käytössä tehtävien palautuskanavaksi sopiva verkkoympäristö, kuten Teams, Google Classroom, Qridi tai muu vastaava.

HUOLTAJAN OIKEUDET

- Huoltajalla on oikeus tietää koulutyön suunnitelmista ajoissa .
- Oppilaan lisäksi huoltajalla on oikeus saada tietoa oppilaan koulutyöskentelystä ja etätyöskentelyn suunnitelmista. Vaikka opettajilla onkin vastuu lasten ja nuorten opiskelusta, on huoltajan tai huoltajien rooli erittäin merkittävä etäjakson aikana.

Monissa perheissä sovitaan yhteen usean lapsen ja huoltajan etäopiskelua ja etätöitä. Sen vuoksi on tärkeää, että kodeissa tiedetään hyvissä ajoin tulevien päivien tehtävät materiaali- ja välinetarpeineen.

- Huoltajalla on oikeus saada tietoa lapsen työskentelyn onnistumisesta.
- Opetustuokioiden lisäksi opettajan on oltava oppilaan ja huoltajan tavoitettavissa koulupäivien aikana. Kaikkien kannalta on selkeintä se, että opettaja ilmoittaa päivittäiset online-ajat, jolloin hän on tavoitettavissa verkon tai puhelimen kautta. Koulussa voi olla myös keskitetty opettajien puhelinpäivystys. Näin oppilaalla on mahdollista tarkentaa tehtävien antoja tai kysyä neuvoa niiden tekemisessä. Tämä välitön viestintä vähentää myös koulun ja kotien eristyneisyyttä ja luo turvallisuuden tunnetta kaikille osapuolille.

OPETTAJAN OIKEUDET

- Opettajalla on oikeus ammatilliseen tukeen ja opettamisen työrauhaan.
- Opettajan päätyö on opettaa oppilaita. Tekninen tuki ei ole opettajan tehtävä, vaan tuki on organisoitava koulun tai koulutuksen järjestäjän toimesta. Oppilaiden, huoltajien ja opettajien on tiedettävä, kenen puoleen he pystyvät teknisissä kysymyksissä kääntymään.
- Opettajalla on oikeus tuntea kuuluvansa kouluyhteisöön.
- Myös opettaja tarvitsee ammatillista tukea. Kouluissa on hyvä sopia viikoittaiset tapaamiset verkkoalustalla ja valmistella ne suunnitteluryhmän kanssa siten, että esityslistat voidaan jakaa verkossa ennen kokousta. Kokousten avulla edistetään koulun hallintoa, ammatillista kehittymistä sekä luodaan tila akuuteille kysymyksille. Samalla tarjoutuu tilaisuus vapaamuotoiseen ideointiin, syntymäpäiväjuhliin sekä vaikkapa taukojumpalle. Yhteisöllisyyden vaaliminen on erittäin tärkeää myös etätöissä.